

**John Vogt:**

## **Den helige Ande och hans gåvor**

Översättning från engelska: Ola Österbacka (preliminär version 19.5.2000)

### **Lektion 2:**

### **Grundläggningsgåvor och bekräftande gåvor**

Det grekiska ordet *χάρισμα* (*charisma*, plur. *charismata*) betyder "nådegåva", det vill säga en gåva från Guds oförtjänta kärlek. Det är Bibelns ord för de särskilda gåvor den helige Ande fritt ger till Guds folk. Några av Andens *charismata* sådana som ögonblickligt helande eller tungotal är uppseendeväckande. Andra, som undervisning eller barmhärtighetsverk kan verka vanliga och föga upphetsande. Ändå är alla Andens gåvor avsedda för kyrkans bästa.

Termen *charisma* har antagits som en etikett för den karismatiska rörelsen, en rörelse som söker återupprätta Andens övernaturliga gåvor och använda dem i den nutida Kyrkan. Dess anhängare är särskilt fascinerade över sådana uppseendeväckande gåvor som tungotal, helande och profetia. Man kan i själva verket anklaga dem för att de förbiser eller underskattar Andens icke-spektakulära gåvor.

Förut degraderades pingstförsamlingarna till kristenhetens utkanter. Senare har emellertid den karismatiska rörelsen gjort intåg i de flesta samfund runt om i världen. Dess anhängare tenderar att stanna kvar i de stora församlingarna, och kritiserar härvid "vanliga" kyrkokristna för brister i andligt nit.

Majoriteten av de kristna har ställt sig skeptiska till den karismatiska rörelsen. Ändå sticker karismatikernas nit och engagemang i ögonen. Vi kan inte låta bli att undra om det kan vara så att vi saknar något eller lämnar Andens spännande gåvor oanvända.

### **Bakgrund**

Skriften visar att varje troende får *charismata*. "Men hos var och en uppenbarar sig Anden så att det blir till nytta. ... Men allt detta [de andliga gåvorna] verkar en och samme Ande, som efter sin vilja fördelar sina gåvor åt var och en." (1 Kor 12:7, 11)

Det finns ett stort antal gåvor – alla kommer från Guds oförtjänta kärlek. Därför finns det ingen orsak – eller rättighet – för någon troende att känna sig överlägsen eller viktigare än andra. "Ty liksom vi i en kropp har många lemmar och alla lemmarna inte har samma uppgift, så är vi, som är många, en kropp i Kristus, men var för sig är vi varandras lemmar. Vi har olika gåvor alltefter den nåd som vi har fått. Den som har profetians gåva skall profetera i överensstämmelse med tron." (Rom 12:4–6) Anden delar ut gåvor som har finner lämpliga, så att Kristi kropp är frisk och fungerar rätt.

Anden ger sina gåvor med syftet att de skall användas till nytta för andra. "Tjäna varandra, var och en med den nådegåva han har fått, som goda förvaltare av Guds mångfaldiga nåd." (1 Petr 4:10)

Innan vi definierar de karismatiska gåvorna skall vi se på några saker som de inte är:

Karismatiska gåvor är inte väsentliga för att vara en kristen. Tron, inte karismatiska gåvor, är det som gör någon till en kristen. Det är fel att vänta sig att "verkliga kristna" skall ha särskilda gåvor, som förmågan att tala i tungor. Andens gåvor ges i olika omfattning och kombinationer allt efter som han ser det lämpligt. Andliga gåvor är inte det samma som ansvar. Alla kristna har ansvar att tjäna, förmana, lära, ge vittnesbörd, visa barmhärtighet, tillväxa i kunskap och visdom och så vidare. Åt några har Anden gett en särskild förmåga eller *charisma* för att utföra någon av dessa ansvarsområden.

Andens gåvor är inte samma i varje tid eller situation. Snarare ger Anden sina gåvor för ett syfte. Han förser oss med de gåvor som behövs för kyrkans bästa vid ett speciellt tillfälle och plats enligt de aktuella omständigheterna.

Det är nu tid för en definition. Andliga gåvor är anlag till en särskild förmåga som skänks genom Guds nåd till individuella kristna för kyrkans bästa. Med andra ord, andliga gåvor är talanger eller anlag genom vilka den helige Ande utrustar troende för andlig tjänst.

## Förteckning över gåvor

Nya testamentet ger oss fyra listor över andliga gåvor (Rom 12:6–8, 1 Kor 12:8–10, 1 Kor 12:28, Ef 4:11). Några charismata förekommer i fler än en lista. Profetia, eller profet, förekommer exempelvis i alla listor, undervisning/lärare i tre, under i två. Andra gåvor, som evangelist, förmaning och givande, förekommer endast en gång. Utöver den lista som nyss nämndes talar Petrus om "olika former" av gåvor och visar sedan på att tala och att tjäna som två allmänna grupper (1 Petr 4:10–11). Vi föreställer oss inte att dessa listor är uttömmande. Det finns säkert andra gåvor, sådana som musik och konst, som är inte nämns särskilt.

Vi kan strukturera gåvorna på följande sätt:

| Grundläggningsgåvor                                                                                     | Bekräftande gåvor                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Profet<br>Apostel<br>Skilja mellan andar                                                                | Under<br>Helande/utdrivning av onda andar<br>Tungotal/tolkning av tungotal                         |
| Fortgående gåvor                                                                                        |                                                                                                    |
| Att tala<br>Evangelist<br>Pastor<br>Lärare/undervisning<br>Förmaning<br>Ord av visdom<br>Ord av kunskap | Att tjäna<br>Tjänst<br>Givande<br>Ledarskap<br>Förvaltning<br>Barmhärtighet/hjälpverksamhet<br>Tro |

Under resten av den här lektionen skall vi se på särskilda gåvor som Anden har gett i gången tid, men som inte längre verkar att utdelas. Under nästa lektion skall vi se på andliga gåvor som ännu utdelas för kyrkans bästa.

## Grundläggningsgåvor

### Profet

En profet är en som talar å Guds vägnar. Under tiden innan Bibeln blev färdig tog profeterna uppenbarelser direkt från Gud och överförde dem till folket. Till det gudomliga budskap som de troget förde fram till folket hörde förutsägelser om framtiden.

Bibeln föreskriver två slags tester av en sann profet. För det första får hans budskap inte motsäga Guds uppenbarade vilja: "Till Guds undervisning, till vittnesbördet!" Om de inte talar enligt detta ord finns ingen morgonrodnad för dem." (Jes 8:20) För det andra måste alla hans förutsägelser slå in: "När profeten talar i HERRENS namn och det han säger inte sker och inte går i uppfyllelse, då är detta något som HERREN inte har talat. I sin förmåtenhet har profeten talat. Du skall inte vara rädd för honom." (5 Mos 18:22)

Vi kan definiera profetens charisma på följande sätt: den gudomliga gåvan att ta emot och uttala sanningar som mottagits genom en direkt uppenbarelse från Gud.

Genom profeterna gav Gud oss Gamla testamentet. "Sedan Gud i forna tider många gånger och på många sätt hade talat till fäderna genom profeterna, har han nu i den sista tiden talat till oss genom sin Son. Honom har han insatt till att arva allting, och genom honom har han också skapat världen." (Hebr 1:1–2) Den nytestamentliga kyrkan välsignades också med profeter i sina tidigaste år (Apg 11:27; 13:1; 1 Kor 14:29; Ef 4:11). Om de fullbordade Skrifterna (Nya och Gamla testamentet) heter det: "Så mycket fastare står nu det profetiska ordet för oss, och ni gör rätt i att hålla er till det som till ett ljus som lyser på en mörk plats" (2 Petr 1:19). Vi drar slutsatsen att profeterna som tog emot direkta uppenbarelser från Gud var gåvor för sin tid innan Bibeln fullbordades.

När jag talar om en profet som en grundläggningsgåva talar jag om dem som Gud utvalde för att ta emot en direkt uppenbarelse från honom och vidarebefordra den muntligt eller skriftligt. I Gamla testamentet verkar det göras en åtskillnad mellan sådana profeter och "profetsöner", vilka verkar vara troende som förenade sig i förföljelsetider för att ge varandra inbördes uppmuntran och vittna om Guds ord. Dessa grupper leddes av profeter sådana som Samuel,

Elia och Elisa. Det är också möjligt att sådana "profetskolor" verkligen var seminarier, alltså skolor som utbildade män att förkunna Guds ord.

Det finns också händelser när profetian tjänade ett bekräftande syfte. Ett exempel är när Gud visade sitt godkännande av valet av de 70 äldste som skulle hjälpa Mose genom profetians gåva. "Då steg HERREN ner i molnskyn och talade till honom, och tog av den Ande som var över honom och lät den komma över de sjuttio äldste. Då nu Anden vilade över dem började de profetera, men det gjorde de sedan inte mer." (4 Mos 11:25) Joel profeterade att Gud som ett tecken på att Messias kommer lovar: "Jag skall utgjuta min Ande över allt kött. Era söner och era döttrar skall profetera" (Joel 2:28). Petrus säger att Joels ord gick i uppfyllelse på den första pingsten (Apg 2:17). Att Joel nämner att döttrar skall profetera behöver inte bekymra oss, eftersom bekräftande gåvor till följd av sin natur är exceptionella och går rakt emot tingens vanliga ordning.

En sidofråga, men en viktig sådan, är omnämmandet av profetissan Mirjam (2 Mos 15:20) och Debora (Dom 4:4) i Gamla testamentet, profetissan Hanna (Luk 22:36) i Nya testamentet, utsagan att Filippus' fyra ogifta döttrar profeterade (Apg 21:9), samt att kvinnorna profeterade i församlingen i Korint (1 Kor 11:3–10). Har vi här kvinnliga predikanter? Skriften säger att en kvinna inte får undervisa eller utöva auktoritet över en man (1 Tim 2:11–12), inte heller "tala i församlingen" (1 Kor 14:33–35). Dessa hänvisningar till kvinnlig profetia tvingar oss inte att se någon motsättning till vad Skriften undervisar om kvinnans roll i kyrkan. Det finns ingenting som säger att deras profetia framfördes i den offentliga gudstjänsten eller med auktoritet över männen. Kanske de profeterade för andra kvinnor.

Bibeln känner till undantag från de allmänna reglerna i sällsynta och ovanliga fall. Domaren Debora måste ha tjänat på ett sätt som kunde accepteras av Herren. I ett annat bibliskt fall ställde sig Priscilla vid sin mans sida när de undervisade Apollos, "de ... förklarade grundligare Guds väg för honom" (Apg 18:26). Här kan vi vara säkra på att Priscilla undervisade med en tjänares sinnelag och i en privat miljö. I fråga om församlingen i Korint är Paulus å andra sidan upprörd över att kvinnorna profeterade på ett sätt som inte visade en rätt inställning till att underordna sig under Guds ordning.

Profeterande är predikan, alltså förkunnelse av Guds budskap som mottagits genom gudomlig uppenbarelse. Profeterarna var den tidens predikanter. Deras verksamhet fortsätter i dag genom de predikanter som vi kallar till det offentliga ämbetet för att förkunna Guds sanning. Numera är emellertid förkunnelsen grundad på Guds skrivna uppenbarelse, Bibeln, som är fullständig och innehåller allt som är nödvändigt, "för att gudsmänniskan skall bli fullt färdig, väl rustad för varje god gärning." (2 Tim 3:17) "Predika ordet", skriver Paulus (2 Tim 4:2).

Om någon i dag hävdar att han har fått en uppenbarelse från Gud, måste hans budskap gå genom Guds dubbla tester: det får inte motsäga Guds uppenbarade ord på något sätt, och 100 % av hans profetior måste visa sig vara sanna. Dessutom är Skriften nu komplett. Ingen påstådd profetia vågar lägga något till eller ta bort något från Guds ord (Upp 22:18–19), ändra Bibelns budskap (1 Petr 1:25) eller föregå att Skriften på något sätt skulle vara bristfällig (2 Tim 3:16–17). I Guds angelägenheter kan Petrus' anvisningar vara till nytta för oss: "Om någon talar skall han tala i enlighet med Guds ord ... så att Gud i allt blir ärad genom Jesus Kristus." (1 Petr 4:11)

## Apostel

Ordet apostel kommer från det grekiska verbet ἀποστέλλω (*apostello*), som betyder "sända ut". Dess substantiviska härledning, ἀπόστολος (*apostolos*), var en nautisk term i den klassiska grekiskan. Den betydde en farkost som sändes ut på ett uppdrag. En *apostolos* kom att betyda en person som sändes ut som ett sändebud.

"Han utsåg tolv som han kallade apostlar. De skulle vara hos honom, och han skulle sända ut dem att predika och de skulle ha makt att driva ut onda andar." (Mark 3:14) Vår Herre Jesus valde sammanlagt ut 13 män att bli apostlar. Det fanns de 12 lärjungarna (vilka förblev 12 till antalet eftersom Mattias ersatte Judas Iskariot) och Paulus. Till en apostels kvalifikationer hörde att han "var med oss under hela den tid Herren Jesus gick in och ut ibland oss" (Apg 1:21). Herren Jesus själv gjorde ett undantag till regeln i fallet Paulus. Apostlarna gavs särskilda förmågor att befästa det budskap med som de sändes ut att förkunna: "Vad som kännetecknar en apostel har blivit utfört hos er med all uthållighet, genom tecken, under och kraftgärningar." (1 Kor 12:12) Apostlarna var Jesu särskilt utvalda ambassadörer som skulle bli de grundande lärarna i den nytestamentliga kyrkan och som skulle förkunna evangeliet för världen – genom sin förkunnelse och genom de skrifter de skrev.

Apostlagåvan är den gudomliga charisma som gavs till en begränsad grupp troende för att de skulle handla med gudagiven förmåga och tala med gudagiven auktoritet med stöd av personlig kunskap om Kristus och direkt uppenbarelse av Anden.

I dag kan ingen möte de kvalifikationer som ett apostlaskap kräver, särskilt inte att vara ett ögonvittne till Jesu verksamhet. Dessutom är särskilda uppenbarelsen inte längre nödvändiga, eftersom Skrifterna är fullständiga, så att de innehåller allt vi behöver "till undervisning, till bestraffning, till upprättelse och till fostran i rättfärdighet, för att

gudsmänniskan skall bli fullt färdig, väl rustad för varje god gärning." (2 Tim 3:16–17) Vi drar därför den slutsatsen att den helige Ande inte längre ger apostlar till kyrkan i dag.

Profeterna och apostlarna var grundläggande gåvor, väsentliga för Kyrkans tillkomst. De utförde troget sitt uppdrag. Den heliga kristna Kyrkan står kvar i dag, "uppbyggd på apostlarnas och profeternas grund" (Ef 2:20). De försätter att tala till oss genom Skrifterna.

### Att skilja mellan andar

Uppräkningen av Andens särskilda gåvor innehåller urskiljning eller gåvan att "skilja mellan andar" (1 Kor 12:10). Innan Bibeln var fullbordad och alla hade kommit överens om vilka böcker som hörde till den behövdes också denna grundläggningsgåva. "Två eller tre profeter skall tala, och de andra skall pröva det som sägs." (1 Kor 14:29) "Förakta inte profetior, men pröva allt, behåll det goda, och håll er borta från allt slags ont." (1 Tess 5:20–22)

Ett talande exempel på denna gåva i användning finner vi i Apg 5. Petrus ser in i Ananias' hjärta och varseblir att Satan har fyllt hans hjärta. Endast Gud kan se in i hjärtan, och ändå tillförsäkras Petrus här den mirakulösa förmågan att urskilja den onda anden i verksamhet i Ananias.

Grundläggningsgåvan att skilja mellan andar var förmågan att bedöma budskapet hos den som gjorde anspråk på att ha fått en uppenbarelse från Gud. Genom denna andliga gåva var den troende kapabel att avgöra om budskapet kom från den helige Ande eller om dess källa var talarens egen mänskliga ande eller rentav en ond ande.

Alla kristna behöver "pröva andarna om de kommer från Gud. Ty många falska profeter har gått ut i världen." (1 Joh 4:1) I dag upplyser oss den helige Ande och utrustar oss för ett sådant prövande genom Skriften. Det tycks dock vara så att gåvan att på ett övernaturligt sätt ha förmåga att skilja mellan andar har varit en grundläggningsgåva. Behovet av den minskade när Skriften blev tillgänglig som norm för ett andeupplyst prövande.

### Bekräftande gåvor

Vi kan kalla några av Andens gåvor för "bekräftande gåvor". Dessa gåvor förefaller att väcka det största intresset i våra dagar. Under, helande och tungotal är spektakulära till sin natur. Dessutom hävdar pingstvännen och karismatiker att de får dessa gåvor i dag. Om dessa gåvor ännu kan erhållas av de troende skulle vi önska få lite del av företeelsen också!

### Under

Bland de andliga gåvorna finns mirakulösa krafter genom vilka den helige Ande sänder förmåga att "utföra kraftgärningar" (1 Kor 12: 10, 18). De grekiska ord som används är *δύναμις* (*dynamis*/kraft), *τέρας* (*teras*/under) och *σημεῖον* (*semeion*/tecken). Ett under eller ett mirakel är en handling av övernaturlig förmåga genom vilken Gud åsidosätter naturlagarna. Ett under väcker fruktan och häpnad och syftar till att verifiera att undergöraren kommer från Gud. Undergörandets gåva är då förmågan att utföra övernaturliga handlingar vilka visar att Gud godtog budskapet eller budbäraren.

### Helande och utdrivning av onda andar

Jesus uppmuntrade sina troende att predika de goda nyheterna för allt skapat med löftet: "Tecken skall följa dem som tror detta. I mitt namn skall de driva ut onda andar. ... De skall lägga händerna på sjuka, och de skall bli friska." (Mark 16:17–18)

Helande är en undergrupp av mirakler. Den person som hade helandets gåva fungerade som en mellanhand genom vilken Gud ingrep med övernaturlig kraft för att bota sjukdom och återställa hälsan. Jesus utförde ett stort antal helandeunder; 25 nämns specifikt i de fyra evangelierna. Jesu helanden var ögonblickliga och fullständiga. När han gjorde ett försök att hela hade han en hundra procentig framgång. Hans helande inbegrep uppväckande av döda. Jesu under var inte slutmål i sig. Snarare användes de för att visa äktheten i hans förkunnelse och hans anspråk på att vara Messias (jfr Matt 9:1–8).

Utdrivning av onda andar är en annan form av helande. Den står sida vid sida med andra former av mirakulösa tecken och under. Demonisk aktivitet kan mycket väl ha varit större under Jesu livstid och den apostoliska tiden. Satan och hans demoner hade starka skäl att uppbåda det starkaste anfall som de var förmögna till i hopp om att tillintäta Kristus och hans Kyrka.

Det förefaller som om Anden under apostlatiden på något sätt kungjorde när ett mirakulöst tecken var i sin ordning, för inte ens apostlarna hade makt att bota var och en eller möjlighet att bota när de än ville det. Exempelvis skrev Paulus angående en av sina trogna medarbetare: "Trofimus lämnade jag i Miletus, eftersom han var sjuk." (2 Tim 4:20) I stället för att bota Timoteus' kroniska magåkomma gav Paulus honom råd angående en riktig hälsokur (1 Tim 5:23). Och ännu mera: Paulus' egna böner för sin egen hälsa blev inte besvarade med ett under. I stället hjälpte Herren Paulus att acceptera sin sjukdom och se Guds goda syfte med den: "Tre gånger bad jag att Herren skulle ta den ifrån mig, men han svarade mig: 'Min nåd är nog för dig, ty kraften fullkomnas i svaghet.' Därför vill jag hellre berömma mig av min svaghet, för att Kristi kraft skall vila över mig." (2 Kor 12:8–9)

Under och helande gavs i kritiska skeden av den bibliska historien. De var särskilt framträdande vid tiden för uttåget, under den riskfyllda tiden när profeterna var verksamma, under Jesu verksamhetstid och under den nytestamentliga Kyrkans första år. Dessa var de centrala tiderna när Gud ingrep i världshistorien. Under dessa tider bestämde Gud att hans närvaro och äktheten i hans budskap behövde demonstreras bortom varje skugga av tvivel. Undergörandets och helandets gåva var hans sätt att göra det.

Gud förblir allsmäktig. Om han väljer att låta under och mirakulösa helanden ske i dag, är han fullständigt kapabel att göra det. Tecknen tyder ändå på att sådana gåvor tjänade bekräftande syften vid centrala tillfällen i historien. Nu är Bibeln tillgänglig fullt färdig; nu är Kyrkan fast upprättad. Övernaturliga under för att bekräfta Guds närvaro i Kyrkan eller hans uppbackning av evangeliets budskap behövs inte längre.

I dag kan vi ta våra behov direkt till Gud i bön, med den tillförsikten att "mycket mäktig och verksam är en rättfärdig människas bön" (Jak 5:16). Där demonisk verksamhet eller djävulsbesättning förekommer i dag kan vi genom bön åkalla Guds makt – och om det är hans vilja kommer han att driva ut demonen från hans offer. Det finns ingen anledning att söka efter en människa som har en gåva i form av mirakulös helande kraft när du kan gå direkt till den allsmäktiga kraftens källa. Som svar på dina böner kan Gud välja att också genomföra ett mirakulöst helande.

Om någon gör anspråk på att ha en helande förmåga i dag eller ha fått välsignelse av ett mirakulöst botande, hoppas vi att han återger en sann händelse för vilken vi också kan prisas Gud. Vi behöver emellertid undersöka den lära som kommer från helarens läppar. Den helige Ande kommer inte att låta sina mirakulösa tecken bekräfta och stöda falsk lära.

Å andra sidan kan det hända att vi är skyldiga till för liten tro. Låt oss prisas Herren för vad han gör som svar på de troendes böner. Är det möjligt att Herren kunde rikta samma anklagelse mot oss som han genom Jakob riktade mot kristna under det första århundradet: "Ni har inget, därför att ni inte ber." (Jak 4:2)?

## Tungotal och tolkning av tungotal

Glossolalia är den formella termen för tungotal och att tolka tungotal. Det kommer från det grekiska ordet γλῶσσα (*glossa/tunga*) och λαλία (*lalia/tal*). På pingsten satte den helige Ande apostlarna i stånd att tala främmande språk som de inte hade lärt sig tidigare. "Vi som är parter, meder eller elamiter, vi som bor i Mesopotamien, Judeen eller Kappadocien, i Pontus eller Asien, i Frygien eller Pamfyliden, i Egypten eller Libyen åt Cyrene till eller är inflyttade främlingar från Rom, vi som är judar eller proselyter, kretenser eller araber – vi hör dem tala på vårt eget språk om Guds väldiga gärningar." (Apg 2:9–11) Denna charisma var förmågan att meddela evangeliet på igenkännliga främmande språk till människor som talade dessa språk. Det var ett klart tecken på att Gud stod bakom budskapet om Jesus som förkunnades.

Utöver pingsten berättar Apostlagärningarna om två andra gånger när den mirakulösa gåvan att tala i tungor gavs (10:44–47; 19:1–7). Vid det första tillfället predikar Petrus för Cornelius, en hedning, och Gud visar sitt godkännande genom att sätta hedningarna i stånd att tala i tungor. Kunde hedningar bli frälsta? Godkänner Gud att man går till icke-judar? Gud gav sitt svar. Han bekräftade sitt samtycke genom ett mirakulöst tecken. Lägg märke till att tungomålen var igenkännliga språk precis som på pingsten, för Petrus kommenterar: "Gud gav dem samma gåva som han gav oss, när vi hade kommit till tro på Herren Jesus Kristus" (Apg 11:17).

I det andra fallet predikar Paulus i Efesus för troende som inte visste någonting om den helige Ande. Sade Paulus sanningen åt dem? Gud sade ett klart "ja" genom att bekräfta Paulus' tal. De 12 männen döptes och så "kom den helige Ande över dem, och de talade med tungor och profeterade." (Apg 19:6)

I Korint hade förhållandena glidit ur händerna. Tydligt bröt tungotalarna ut i extatiskt tal som ingen närvarande förstod och som därför inte tjänade till något när det gällde att föra ut evangeliet. Paulus skriver för att instruera dem om den rätta användningen av tungotalet. "Men i församlingen vill jag hellre tala fem ord med mitt förstånd för att undervisa andra, än tio tusen i tungomål. ... Så är tungomålstalen ett tecken, inte för dem som tror utan för de otroende", skriver han (1 Kor 14:19–22). Vidare tjänar tungotalet inget syfte i Kyrkan utan att någon tolkar. "Men

finns det ingen som uttyder, skall den som talar tungomål tala i församlingen och endast tala för sig själv och till Gud." (v. 28)

I Apostlagärningarna 2, det enda stället där vi har den nödvändiga informationen för att kunna göra en bestämning, var tungotalet utan tvivel förmågan att tala igenkännliga främmande språk. I själva verket nämns några av språken. Men visar inte 1 Kor 13:1: "Om jag talade både människors och änglars språk..." att tungotalet i Korint var någonting annorlunda? Inte nödvändigtvis! 1 Kor 13:1 kan vara en hyperbol – det vill säga en avsiktlig överdrift som inte är avsedd att tas bokstavligt. Paulus använder en hyperbol i Gal 1:8: "Men om det än vore vi själva eller en ängel från himlen som predikade evangelium för er i strid med vad vi har predikat, så skall han vara under förbannelse." I denna vers säger Paulus inte att en ängel från himlen kunde eller skulle kunna predika ett annat evangelium. Snarare gör han ett känsloladdat påstående om Guds förhållningssätt gentemot falsk förkunnelse. På samma sätt säger Paulus inte nödvändigtvis i 1 Kor 13 att människorna faktiskt talade ett änglaspråk. Snarare konstaterar Paulus enfatiskt att ett änglaspråk, om ett sådant vore möjligt att tala, skulle vara värdelöst utan kärlek. Tolkningen att 1 Kor 13:1 är hyperbol stöds av sammanhanget. I vers 2 talar Paulus om att "känna alla hemligheter och ha all kunskap". Detta är klart hyperboliskt eftersom den ende som är allvetande är Gud.

Vi drar slutsatsen att gåvan att tala i tungor är den speciella förmågan att tala ett annat språk, ett som inte tidigare är känt av talaren. Tolkning av tungotal är en mirakulös förmåga att tolka de ord som en person talar på ett främmande språk.

Ett studium av Skriften leder till slutsatsen att tungotal liknade de under och helande vi nämnde tidigare. Alla tre var bekräftande gåvor, givna av Gud vid avgörande tillfällen och under extraordinära förhållanden för att stadfästa sin nytestamentliga Kyrka och verifiera Jesu evangelium. Budskapet var nytt och föremål för den rättmätiga frågan: "Hur kan vi vara säkra på att du säger oss sanningen?" De bekräftande gåvorna var Guds sätt att visa sitt godkännande av vad som sades i hans namn. Samtidigt som Gud ännu kan ge gåvan att tala språk har vi ingen orsak att förvänta oss den eller något behov av den.

Fastän vi inte grundar lära på kyrkohistoria är det intressant att notera hur tungotal har klarat sig i kyrkans historia. Det är ett historiskt faktum att tungotal för alla praktiska syften upphörde i och med apostlarnas död. I en kommentar över 1 Kor 12–14 skriver Krysostomus (345–407): "Hela detta avsnitt är mycket dunkelt, men dunklet uppstår av vår okunskap om de ting som beskrivs, vilka har upphört att finnas till, även om de var bekanta för dem som aposteln skrev till." Augustinus (354–430) bekräftade detta här han skrev om tungotalet som någonting som har lämnat kyrkan. Tungotal förekom sporadiskt endast i kyrkans utkanter genom hela perioden från 100 till 1900 e. Kr. Att tungotalet försvann på detta sätt understöder tanken att det var en bekräftande gåva som gavs åt kyrkan endast på apostlarnas tid.

När uppstod det nutida fenomenet? Dagens tungotal härstammar från 1 januari 1901 då fröken Agnes Ozman talade på vad hon hävdade var ett kinesiskt språk på bibelskolan Bethel i Topeka, Kansas, USA. Det är värt att notera att hon talade i tungor först efter ångestfull längtan och bön om gåvan. Detta mottagande är i skarp kontrast till Bibelns tungotal, som föll på människorna oväntat och utan att man hade sökt efter det. Från denna återfödelse i Kansas har tungotalet spridit sig över världen.

Vi har stor orsak att utmana den roll som tungotalet gör anspråk på att ha av många nutida pingstvännar och karismatiker. Sådana människor talar om ett andra dop, ett andedop, vilket bevisas genom förmågan att tala i tungor. I The Statement of Fundamental Truths of the Assemblies of God heter det: "De troendes dop i den helige Ande omvittnas genom det inledande fysiska tecknet av tal med andra tungor som Guds Ande ger uttryck åt." Som detta citat illustrerar tror de flesta pingstvännar att du ännu inte har blivit döpt i den helige Ande och ännu saknar några av Andens gåvor om du inte har talat i tungor.

Karismatikerna hävdar att Anden endast har kommit till den troende vid den tid när vi kommer till tro, men att han fyller den troende genom andedopet. Skriften lär emellertid att dopet med vatten är dopet i den helige Ande. Genom dopet kommer Anden till oss och ger oss den frälsande tron. Det är nödvändigt med ett gudomligt ingripande för var och en innan man kan tro. Och Gud lovar att använda dopet (med vatten) som sitt medel för gudomligt ingripande. "Efter denna förebild frälser dopet nu också er", lovar han (1 Petr 3:21). "...frälste han oss ... genom ett bad till ny födelse och förnyelse i den helige Ande" (Tit 3:5).

Paulus talar om "en tro, ett dop" (Ef 4:5). Dessutom säger Paulus i 1 Kor 12, då han diskuterar problemet med de karismatiska gåvorna: "I en Ande har vi alla blivit döpta för att höra till en kropp, vare sig vi är judar eller greker, slavar eller fria, och alla har vi fått en och samme Ande utgjuten över oss." (1 Kor 12:13) Tillsammans med tron kommer alla de andra välsignelserna som Gud har planerat för sina barn. Guds farkost är en första klassens farkost. Det finns ingen turistklass för marginella, vattendöpta kristna och en första klass för andefyllda, tungotalande kristna. För att få en bekräftelse på detta behöver vi inte gå längre än till den första pingsten. Kristi ord predikades, dopets sakrament förvaltades, och en vibrerande kristen församling bildades. Var och en som döptes den dagen fick enligt Petrus' löfte den helige Andes gåva på samma gång som han fick den frälsande tron och syndernas förlåtelse.

Karismatikerna hävdar också att Jesus själv döper personen vid vilken tidpunkt som helst och på vilken plats som helst – utan några särskilda medel. Bekännelsestroga lutheraner håller å andra sidan fast vid utsagan i Schmalkaldiska artiklarna: "Därför böra vi ovillkorligen hålla fast därvid, att Gud vill handla med oss människor blott genom sitt yttre ord och sakrament. Men allt som utan detta ord och sakrament prisas såsom ande, det är av djävulen."

Många av dagens karismatiker anser tungotalet som kännetecknet för en sann Jesu efterföljare. De upprättar gemenskapsband på basen av att ha delat den gemensamma erfarenheten. Undervisningen om andra bibliska läror verkar oviktiga. Det sanna kännetecknet på en kyrka som behagar Gud är emellertid "lär dem att hålla allt vad jag har befallt er." (Matt 28:20) Och det sanna kännetecknet på en troende är att hålla fast vid alla Bibelns läror. Detta inkluderar också läran om kyrkogemenskapen och Bibelns undervisning att hålla sig bort från dem som lär falskt. Där falsk lära undervisas eller tolereras eller där gemenskap praktiseras utan full enighet är det tveksamt om den helige Ande ger tungotal för att visa sitt godkännande.

Några är övertygade om att tungotal i den samtida karismatiska rörelsen är psykologiskt självförvållad. Andra pekar på det faktum att detta fenomen inte är begränsat till kristenheten. Hednareligioner på platser som Afrika använder sig av liknande extatiskt tal. Till och med djävulen kan "göra stora tecken och under för att om möjligt bedra även de utvalda" (Matt 24:24). Samtidigt som vi inte ifrågasätter karismatikernas uppriktighet har vi orsak att betvivla vad de gör.

Vi måste medge att utvärderingen av dagens tungotal kräver ett omdöme från vår sida. WELS professor Joel Garlach kommenterar vad som måste vara grunden för vår bedömning:

"Vår grund för att fälla ett rättvist omdöme är hela Guds råd. Om sålunda någon kommer till mig och hävdar att han har tungotalets gåva, är det viktiga för mig inte att höra en demonstration så att jag kan bestämma om eller om inte detta är från Anden. Jag vill veta hur personen förstår och bekänner evangeliet. Om någon kommer till mig och inte har med sig "denna lära", skall jag inte ta emot honom i mitt hem och inte hälsa honom välkommen (2 Joh 10). I sådant fall finns inget behov att bestämma om hans extatiska tal är av Anden eller inte. Hans lära är säkert inte.

Om någon å andra sidan kommer till mig (som i ett fall som jag känner till) och hävdar att han har tungotalets gåva och med mig bekänner hela evangeliets lära, då skall jag räcka fram min högra hand till tecken på gemenskap med honom. Då det gäller tungotalet kan jag ännu inte vara helt säker på om det är från Anden eller inte. Jag är inte säker på att det är det, men jag kan inte heller vara säker på att det inte är det. Jag kommer helt enkelt att låta bli att ge ett omdöme. Under tiden vill jag rådfråga personen beträffande de restriktioner som Paulus lägger på användningen av denna gåva i Kyrkan. Han skall använda den privat, inte offentligt utan en uttolkare. Och om det är ett extatiskt snarare än ett verkligt språk finns det ingen uttolkare till hands. Han skall inte uppmuntra andra att söka gåvan, eftersom kristna skall sträva efter profetia hellre än tungotal, och eftersom den i alla autentiska fall inte har getts åt personer som har sökt eller ens väntat den. Jag kommer också att varna honom för missbruk av gåvan som i fallet med korintierna, för att han inte skall bli "upplåst" så många av dem blev.

I 1 Kor 14 säger Paulus att "den som talar tungomål talar inte till människor utan till Gud" (2), att "den som talar tungomål uppbygger sig själv" (4), och att "om jag talar tungomål när jag ber, så ber min ande" (14). Betyder dessa verser att det finns en nytta för personen som talar i tungor privat? Och är dessa förmåner tillgängliga idag? Jag tvivlar på det, men vi behöver följa de råd professor Gerlach just har gett. Om vi möter en kristen som bekänner den fulla sanningen av Guds ord och som berättar för oss att han har andligt gagn av sitt personliga tungotal, då måste vi erkänna möjligheten att hans upplevelse är verklig. Vi kan ha våra tvivel, men vi måste hålla fast vid omdömet – eller åtminstone inte försöka binda andra till vår åsikt.

Låt mig vara fullständigt uppriktig. Procenten av karismatiska tungotalare som håller sig till hela den bibliska läran och som utövar gemenskap endast med dem som håller sig till hela den bibliska läran är så liten så att den nästan inte finns. Eftersom tungotal dessutom brukar användas så häftigt för att underminera lära och utövning av gemenskap, behöver varje potentiell bekännelsestrogen tungotalare fråga sig: Har inte utövandet av tungotal i kyrkan i dag blivit en anstöt som man bör undvika, även om det i sig är ett adiaforon?

Samtidigt som Anden ännu kan ge ut förmågan att tala ett språk som man inte har studerat eller hört tidigare, har vi ingen orsak att förvänta den eller något behov av den. För att vara på den säkra sidan förväntar vi oss inte att denna andliga gåva blir alldaglig eller vanlig. Till och med under apostlatiden var den en förhållandevis sällsynt företeelse, och i den enda församlingen där tungotalet var vanligt, förorsakade det allvarliga problem. Säkert är tungotalet inte något som varje kristen skulle förvänta sig att få. Ta vara på Paulus råd och lägg tyngdpunkten på den klara förkunnelsen av Ordet i stället för att längta efter denna förmåga. "Om en trumpet ger en otydlig signal, vem gör sig då redo till strid? Så är det även med er. Om ni inte i ert språk talar begripliga ord, hur skall man då kunna förstå vad ni säger? Ni kommer att tala ut i tomma luften. ... Eftersom ni är ivriga att få Andens gåvor, sök då att i överflöd få sådana som uppbygger församlingen." (1 Kor 14:8–12)

## Slutsats

De grundläggande och bekräftande gåvorna var spektakulära, upphetsande och väsentliga för den tid de gavs. På mindre uppseendeväckande sätt fortsätter dessa gåvor att delas ut till Guds Kyrka i dag. En form av profetians gåva fortsätter i pastorer som troget predikar Guds ord. En form av apostlaskap fortsätter i kristna som i kärlek delar de goda nyheterna om Jesus och vad han har gjort åt otroende. Helande utdelas som svar på bön. Missionärer lär sig främmande språk och kan sedan meddela evangeliet på ett kraftfullt sätt genom dem. Troende använder Guds skrivna Ord för att skilja den gudomliga sanningen från djävulens lögn.

I dessa sista onda dagar i vår värld verkar det ofta som om vi skulle behöva uppseendeväckande bekräftande gåvor ännu en gång. De har emellertid inte utlovats åt oss i vår tid. I själva verket har Skriften omtalat för oss att vänta oss motsatsen. I de sista dagarna skulle vi förvänta oss förföljelse och falska tecken som är så övertygande att de kunde förvillade även de utvalda om det vore möjligt. Kom ihåg hur Jesus beskrev dagarna vi lever i: "Ty många skall komma i mitt namn och säga: Jag är Messias, och de skall leda många vilse. ... Då skall man utlämna er till att misshandlas och dödas, och ni kommer att bli hatade av alla folk för mitt namns skull. Och då skall många komma på fall, och de skall förråda varandra och hata varandra. Många falska profeter skall träda fram och bedra många. ... Och om inte den tiden förkortades, skulle ingen människa bli frälst. Men för de utvaldas skull kommer den tiden att förkortas. Om någon då säger till er: Se här är Messias, eller: Där är han, så tro det inte. Ty falska messiasgestalter och falska profeter skall träda fram och göra stora tecken och under för att om möjligt bedra även de utvalda. Jag har nu sagt er detta i förväg." (Matt 24:5–25)

Kom ihåg löftet trots problemen i våra dagar: "Och detta evangelium om riket skall predikas i hela världen till ett vittnesbörd för alla folk, och sedan skall slutet komma." Ett exempel på hur detta löfte håller på att gå i uppfyllelse finns i Afrika. För mindre än fyrtio år sedan kom bekännelsestroget lutherdom till Norra Rhodesia (nuvarande Zambia). I dag har den lutherska kyrkan i Centralafrika vuxit till ett medlemsantal av över 35 000 personer i över 200 församlingar utspridda över Zambia och Malawi, med kontakter också till Mozambique, Tanzania, Kongo och Zimbabwe.